

Έλληνες μηχανικοί και ενδογενής τεχνογένεση της ανάπτυξης -

Υπάρχει άλλος δρόμος για την ανόρθωση μιας γονατισμένης χώρας;

Αξιοποιώντας την εθελοντική προσφορά εργασίας μελών του Τ.Ε.Ε., του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και άλλων Πανεπιστημιακών δασκάλων και ερευνητών καθώς και μελών διεπιστημονικών κοινοτήτων, όπως του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, το Ινστιτούτο Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Μελών Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (για συντομία Ι.ΕΚ.Ε.Μ. - Τ.Ε.Ε.) οργανώνει τα δύο τελευταία χρόνια μια σειρά από συναντήσεις - διαλόγους με στόχο όχι απλά την παρουσίαση σκέψεων και απόψεων για τα αίτια της σημερινής δεινής κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, της ιδιαίτερα οδυνηρής και για το επιστημονικό δυναμικό αλλά καταστροφικής για τη νέα γενιά βύθισης των προσδοκιών τους, αλλά κυρίως την αναζήτηση εξόδου από το τέλμα μέσα από γνώση, εμπειρία, εργασία και αγώνα.

Μία εκ των βασικότερων θέσεων είναι η ακόλουθη.

Η μετάβαση από την απόγνωση στη γνώση είναι επείγουσα, και από τη γνώση στην τεχνική δημιουργία και στην ανατροπή είναι μονόδρομος. Η νέα τεχνογένεση της ανάπτυξης είναι ριζοσπαστική και αναπόφευκτη. Έκγονός της, η εκτυλισσόμενη ραγδαία «Τρίτη» βιομηχανική επανάσταση, που παρουσιάζει ορισμένα χαρακτηριστικά της θεμελιωμένης στην τεχνογένεση της χύτευσης των άφθονων στην επιφάνεια του πλανήτη μας σιδηρομεταλλευμάτων και την εκλαΐκευση της χρήσης του σιδήρου, πρώτης παγκόσμιας και ανατρεπτικής επανάστασης κατά την ιστορική μας περίοδο. Η τρέχουσα επανάσταση στηρίζεται στην εκλαΐκευση των ενεργειακών, πληροφοριακών και τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών αιχμής. Τα αντίστοιχα σχετικά φθηνά αλλά εκπληκτικών δυνατοτήτων εργαλεία αναδεικνύουν την υπεροχή της επένδυσης σε φυσικές αξίες έναντι της μη παραγωγικής σε αγαθά και θέσεις εργασίας και χωρίς κανόνες ή ουσιαστικούς περιορισμούς, χρηματιστηριακή κερδοσκοπία, την υπεροχή των τεχνημάτων έναντι της άυλης οικονομίας της αποβιομηχάνισης.

Μεγάλα λαϊκά πλήθη ήδη εξοπλίζονται με τα εργαλεία αυτά. Νέες δυνάμεις δομούνται μέσα από την αξιοποίηση των εργαλείων ανοιχτής αρχιτεκτονικής και κατασκευής για τη δημιουργία και έξυπνη διασύνδεση πολλών παραγωγικών μονάδων μικρής κλίμακας, αποκεντρωμένων αλλά τεράστιας συλλογικής ισχύος, σε σύζευξη και με την ιδέα της διάσωσης και εξυγίανσης των εναπομεινασών έστω "θυλάκων" βιομηχανικής παρακμής και μετατροπής τους σε ανοιχτά παραγωγικά βιομηχανοστάσια, σε χώρους ανοιχτής «μαθητείας». Οι ανατροπές των κατεστημένων μεγάλων συγκεντρωτικών-επιτακτικών μορφών της παραγωγής προβλέπονται θεαματικές.

Τα κύρια ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα αυτών των δυναμικών μικρών μονάδων: δεν έχουν ανάγκη των επενδύσεων εντάσεως κεφαλαίου, άρα και των καταπιεστικών συγκεντρωτικών-επιτακτικών αγοραίων εξουσιών ενώ παράλληλα διαθέτουν πολλαπλές δυνατότητες ευελιξίας και ευστάθειας, ανταγωνιστικότητας, βιωσιμότητας. Εφαρμόζουν την αρχή της πλεονασματικότητας ως ασφάλισης έναντι κινδύνων και αντιξοοτήτων, που

επιτρέπει τη διατήρηση των τεχνημάτων τους χάρις στην ύπαρξη εναλλακτικών συστημάτων, αποταμιευτών, ανταλλακτικών, κ.ο.κ., το ακριβώς αντίθετο από την απλοϊκή οικονομική αποτελεσματικότητα και βελτιστοποίηση. Μ' αυτή την απλοϊκότητα, που υποκρύπτει συμφέροντα και δεινά, οφείλουμε να έρθουμε άμεσα σε ρήξη. Οι ισχυροί επενδύουν ήδη στην τρίτη βιομηχανική επανάσταση. Μένει απέξω η χώρα μας, αν και γνωρίζουμε ότι μπορεί αλλά και πρέπει να συμμετέχει στη νέα αυτή αναπτυξιακή πορεία για τρεις προφανείς λόγους: διατηρεί την παράδοση της προτίμησης στις μικρές παραγωγικές μονάδες, στη φυσική - οικολογική και τεχνητή - και κοινωνική πλεονασματικότητα, και διαθέτει παράλληλα το πλεονέκτημα ενός τεράστιου, σε σχέση με τον πληθυσμό της, ανθρώπινου τεχνογενετικού δυναμικού υψηλής στάθμης.

Το δυναμικό όμως αυτό, υπό τη συντελούμενη καταρράκωση του ατόμου, απομακρύνθηκε και τελικά αυτονομήθηκε από τα κοινά και περιήλθε στον ιδιωτικό του χώρο. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη παρανόηση· μια απονενομημένη προσπάθεια ιδιοποίησης των νέων μέσων παραγωγής ενόσω αυτά είναι ανοιχτά και κατανεμημένα και η ισχύς τους αποδίδεται μόνο συλλογικά. Αυτή η παρανόηση πρέπει άμεσα να ξεπεραστεί.

Ως Έλληνες μηχανικοί, κύριες μονάδες της τεχνογένεσης και εν δυνάμει κεντρικοί μοχλοί της παραγωγικής μας επανάστασης, καλούμαστε πρώτα ν' ανασυγκροτηθούμε στο θεσμικό χώρο με από τα κάτω φορέα την κοινωνική επιχείρηση και από τα πάνω το ιστορικό Τ.Ε.Ε.

Από τα κάτω, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συλλογικού και παραγωγικού σκοπού - με αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα που αφορούν ιδιαίτερα στους μηχανικούς - μπορούν να λειτουργήσουν ως ανταγωνιστικές επιχειρήσεις της πραγματικής οικονομίας, που διακρίνονται εντούτοις αφενός από τη διάθεση των κερδών τους σε σχέση με τον απώτερο σκοπό των κοινών και αφετέρου από το ότι η λειτουργία τους βασίζεται στην απασχόληση και εργασία των μελών-εταίρων τους. Επιπλέον προβάλλουν ως υπόδειγμα επιχειρηματικού σχήματος που μπορεί ν' αποτελέσει τη βάση διάσωσης και αναδιάρθρωσης μικρομεσαίων προβληματικών επιχειρήσεων αλλά και (εξυγιαντικής) μεταβίβασης οικογενειακών επιχειρήσεων, και που σε κάθε περίπτωση προσφέρει μια μεγαλύτερη χρηματοπιστωτική ασφάλεια απ' όσο οι συνηθισμένες επιχειρήσεις.

Από τα πάνω, συλλογικά και συγκροτημένα πρέπει ν' αποφασίσουμε τη ρήξη με την απλοϊκή οικονομική αποτελεσματικότητα και βελτιστοποίηση που υπαγορεύει αυτόν τον παροπλισμό, την καταδικαστική για το παρόν και το μέλλον της χώρας μας εκποίηση υποδομών, την αφαίμαξη του δυναμικού μας, την παρακμιακή απομόνωση. Το πολυδιάστατο και οι δυσκολίες του εγχειρήματος για την ανόρθωση μιας γονατισμένης χώρας επιβάλλουν τη στενή και ομότιμη συνεργασία του ιστορικού Τ.Ε.Ε. με το σύνολο του επιστημονικού και τεχνικού επαγγελματικού μας δυναμικού, όλους τους φορείς της ρητής και άρρητης γνώσης του τόπου μας.

Το Τ.Ε.Ε. με τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα οφείλουν ν' αποτελέσουν τη μήτρα της νέας αυτής ομότιμης οργάνωσης. Γύρω από κοινά πρότυπα και κοινές υποδομές τεχνογένεσης, η κατανεμημένη παραγωγή θα μπορεί ν' ανταγωνιστεί τις μεγάλες επιτακτικές

συγκεντρώσεις. Η υπεροχή της θα στηρίζεται στην κινητοποίηση του συνόλου του γνωσιακού κεφαλαίου της χώρας και του πλήθους των διασπαρμένων παραγωγικών πόρων που σήμερα καταδικάζονται σε αργία.

Όλοι μαζί μπορούμε να θεμελιώσουμε τη ριζική αλλαγή πορείας προς την ανόρθωση, την τεχνογένεση μιας παραγωγικής επανάστασης, καλά δομημένης, ευρύτερα κατανοητής, με αξιακό υπόβαθρο, που σέβεται τις ιστορικές ρίζες και διδάγματα, αντέχει στην κοινή λογική, καταλήγει σε συγκεκριμένες, εφαρμόσιμες προτάσεις.

Όλοι μαζί μπορούμε να υλοποιήσουμε τις αναγκαίες δομικές μεταβολές εφαρμόζοντας ένα μακρόπνοο στρατηγικό σχεδιασμό, οριοθετημένο στο οικολογικό και καταναλωτικό μέτρο του ελεύθερου δημοκρατικού πολίτη - ενάντια στη δημιουργία νέων "λευκών ελεφάντων", οπλισμένο με την υψηλή τεχνολογική στάθμη στο τρίπτυχο κοινωνικό κεφάλαιο - καινοτομία - παραγωγή.

Αν αναλάβουμε όλοι μαζί τις ιστορικές ευθύνες μας, τότε μπορούμε.